C/2023/100

6.10.2023

KOMISJONI TEATIS

Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkonna mitmeaastase rakenduskava 2023. aasta ajakohastuse kohta

(C/2023/100)

1. *Taustteave*

Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkonna (edaspidi „ühtsete kontaktpunktide keskkond“) määrus ([1]) põhineb olemasoleval riiklike merenduse ühtsete kontaktpunktide võrgustikul ([2]) ning sellega loodi ühine koostalitluslik keskkond, et laevad saaksid sadamakülastuse ajal esitada kaldale teavet.

Määrusega komisjonile õigus määrata kindlaks standarditud andmekogum, mis hõlmab kõiki aruandluskohustusi, ning arendada ja hooldada riiklike merenduse ühtsete kontaktpunktide jaoks ühiseid liideseid ja teenuseid. Seda hakatakse kohaldama alates 15. augustist 2025.

Ühtsete kontaktpunktide keskkonna määruse artikli 19 kohaselt peab komisjon pärast riikide ekspertidega asjakohast konsulteerimist võtma vastu mitmeaastase rakenduskava ja vaatama selle igal aastal läbi.

Mitmeaastase rakenduskava eesmärk on hõlbustada kõnealuse määruse õigeaegset rakendamist ning pakkuda kvaliteedikontrolli mehhanisme ja menetlusi ühtsete kontaktpunktide keskkonna ühiste ühtlustatud elementide kasutuselevõtuks, hooldamiseks ja ajakohastamiseks. Selle dokumendi esimene versioon töötati välja ja võeti vastu 2021. aastal ([3]).

2. *Ühtsete kontaktpunktide keskkonna IT-arhitektuur*

Ühtsete kontaktpunktide keskkond on detsentraliseeritud keskkond, mis põhineb riiklikel merenduse ühtsete kontaktpunktide võrgustikul. Igaüks neist tagab ühtlustatud teavitusliidesmooduli (RIM) süsteemidevaheliseks teabevahetuseks ja graafilise kasutajaliidese (GUI) kasutajatevaheliseks teabevahetuseks.

Keskkonda täiendavad ühisteenused, nagu ühtsete kontaktpunktide keskkonna kasutajaregister ja juurdepääsu haldamise süsteem (URAM), ühised andmebaasid ja ühine suunamisteenus (CAS).

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1239, 20. juuni 2019, millega luuakse Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkond ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/65/EL (ELT L 198, 25.7.2019, lk 64).
([2]) Määruse (EL) 2019/1239 artikli 2 lõige 3.
([3]) Komisjoni teatis 2021/C 299/03.

Riiklikku merenduse ühtset kontaktpunkti ümbritsev ühtsete kontaktpunktide keskkonna kõrgetasemeline arhitektuur

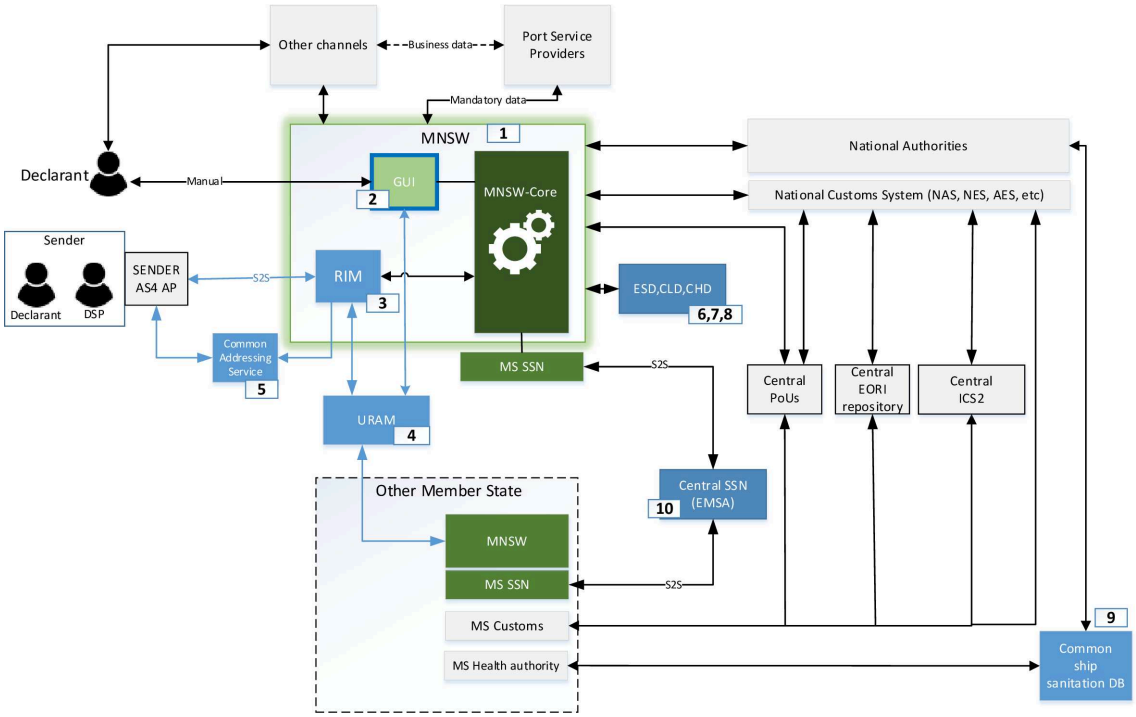

Eespool esitatud joonisel on näidatud ühtsete kontaktpunktide keskkonna kõrgetasemeline arhitektuur liikmesriigi seisukohast, sealhulgas riikliku merenduse ühtse kontaktpunkti suhtlus deklarantide, andmeteenuse osutajate ja liikmesriikide ametiasutuste süsteemidega.

Komponendid on loetletud allpool:

Element	Kirjeldus	Artiklid
1	Riiklik merenduse ühtne kontaktpunkt	Artikli 2 lõige 3
2	Graafiline kasutajaliides	Artikli 2 lõige 9 ja artikli 6 lõige 4
3	Ühtlustatud teavitusliidesmoodul	Artikli 2 lõige 4 ja artikli 6 lõige 1
4	Ühtsete kontaktpunktide keskkonna kasutajaregister ja juurdepääsu haldamise süsteem	Artikli 12 lõiked 1, 2 ja 3
5	Ühine suunamisteenus	Artikli 2 lõige 10
6	Ühtsete kontaktpunktide keskkonna laevaandmebaas	Artikkel 14
7	Ühine asukohaandmebaas	Artikkel 15
8	Ühine ohtlike kaupade andmebaas	Artikkel 16
9	Ühine laeva sanitaarkontrolli andmebaas	Artikkel 17
10	SafeSeaNet (riiklik SafeSeaNeti süsteem ja keskne SafeSeaNeti süsteem)	Artikli 8 lõige 4

3. ***Teiseste õigusaktide vastuvõtmine***

Kooskõlas ühtsete kontaktpunktide keskkonna määrusega antud delegeeritud volitustega võttis komisjon vastu **delegeeritud määruse (EL) 2023/205** ([4]), millega:

— muudeti kõnealuse EMSWe määruse lisa, eesmärgiga loetleda ELi, rahvusvahelistest või siseriiklikust õigusest tulenevad teavituskohustused;

— täiendati EMSWe määrust ühtsete kontaktpunktide keskkonna andmestuga, mis sisaldab rohkem kui 1 100 aruandluskohustusega nõutavat andmeelementi.

Muid delegeeritud õigusakte on oodata 2024. aastal (enne EMSWe määruse kohaldamise alguskuupäeva), kui lisa ja/või andmekogumit muudetakse.

Ühtsete kontaktpunktide keskkonna määrusega on komisjonile antud rakendamisvolitused kehtestada ühtsete kontaktpunktide keskkonna raames ühtlustatud elementide ja ühiste teenuste kirjeldused. Selleks võttis komisjon vastu **rakendusmääruse (EL) 2023/204** ([5]), mis sisaldab ühtsete kontaktpunktide keskkonna raames ühtsete kontaktpunktide ühtlustatud aspektide ja kolme ühise andmebaasi esimest kirjelduste ja eeskirjade kogumit. 2023. ja 2024. aastal võetakse vastu muud **rakendusaktid**, ([6]) millega täiendatakse kirjelduste kogumit.

Teavitusliidese mooduli kirjelduste täiendamiseks koostab komisjon tihedas koostöös liikmesriikidega ja Euroopa Meresõiduohutuse Ameti (EMSA) abiga **sõnumite rakendusjuhise (MIG)**, milles kirjeldatakse sõnumite vahetamist deklarantide ja riiklike merenduse ühtsete kontaktpunktide vahel teavitusliidese mooduli kaudu. See hõlmab ka ametiasutuste vastussõnumeid (kinnitused ja otsused) pärast formaalsuste täitmist. **Sõnumite rakendusjuhise esimene stabiilne versioon tehakse kättesaadavaks eeldatavasti 2023. aasta lõpuks.**

Ühtsete kontaktpunktide keskkonna määruse artikliga 8 on komisjonile antud ka rakendamisvolitused kehtestada loetelu asjakohasest teabest, mida saab taaskasutada ja mis tehakse kättesaadavaks järgmiseks sadamakülastuseks. Kui need andmed on kindlaks määratud, saab SafeSeaNeti, selle andmevahetusmehhanisme ja liideseid, sealhulgas vajalikke turvameetmeid, ajakohastada koos asjakohaste dokumentidega ([7]).

4. ***Sidusrühmadega konsulteerimise strateegia***

Komisjon peab ettevalmistava töö käigus korraldama asjakohase konsultatsiooni vastavalt põhimõtetele, mis on sätestatud 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes parema õigusloome kohta. Komisjon peaks teiseste õigusaktide ettevalmistamisel tagama, et liikmesriikide ekspertide ja äriringkondadega konsulteeritakse läbipaistval viisil ja piisavalt varakult.

Teiseste õigusaktide ettevalmistamiseks ning sidusa ja läbipaistva IT-arenduse tagamiseks konsulteerib komisjon liikmesriikide ekspertidega (ühtsete kontaktpunktide keskkonna riiklikud koordinaatorid ja nende kutsutud eksperdid). Kuna ühtsete kontaktpunktide keskkonna määrus sisaldab mitut sisenemise ja väljumisega seotud tolliformaalsust, konsulteerib komisjon vajaduse korral selliste tollieksperdi rühmadega nagu elektroonilise tolli koordineerimisrühm ja tollisüsteemi ärirühm (mida haldab maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat). Sel eesmärgil võib korraldada nende eksperdirühmadega ühiskoosolekuid.

([4]) Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2023/205, 7. november 2022, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/1239 seoses Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkonna andmestu loomisega ja muudetakse selle lisa (ELT L 33, 3.2.2023, lk 24).

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1021, 28. oktoober 2022, püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (ELT L 33, 3.2.2023, lk 1).

([6]) Ühtsete kontaktpunktide keskkonna määruse artikli 6 lõikest 1, artikli 8 lõikest 5, artikli 12 lõikest 4, artikli 13 lõikest 2 ja artikli 17 lõikest 3 tulenevad sätted.

([7]) *Kasutajaliidese ja toimingute kontrolldokumendi* (IFCD) ja *SafeSeaNeti XML-sõnumite viitejuhendi* muudatused kiidab heaks kõrgetasemeline korraldusrühm direktiivi 2002/59/EÜ III lisa punktis 2.2 sätestatud ülesannete osana.

Selleks et tagada ühtsete kontaktpunktide keskkonna ning ELi meresõiduohutuse teabevahetussüsteemi (SafeSeaNet) jätkuv ühendamine ja koostalitlusvõime, teeb komisjon koostööd merenduse digitaalsüsteemi ja -teenuste juhtimise kõrgetasemelise juhtrühmaga (HLSG).

Samuti tagab komisjon, et tööstusühendused osalevad eksperdirühmades vaatlejatena.

5. ***Ühiste komponentide ja teenuste väljatöötamise ja katsetamise ajakava***

Teavitusliidese moodul

2022. aasta augustis tegi komisjon tihedas koostöös liikmesriikidega kättesaadavaks **teavitusliidese mooduli** esimese versiooni, mis on minimaalne elujõuline toode (esmase katsetamise eesmärgil), millel on süsteemidevahelise teabevahetuse põhifunktsioon.

Teavitusliidese mooduli uued versioonid tehakse kättesaadavaks muude funktsioonide lisamiseks, et tagada täielik vastavus teavitusliidese mooduli kirjeldusi sisaldavale õigusaktile, mis võetakse veel 2023. aastal vastu. Liikmesriikidele edastatakse kõik dokumendid, mis tuleb integreerida nende riiklikku merenduse ühtsesse kontaktpunkti, sealhulgas teavitusliidese mooduli versioonide strateegia teavitusliidese mooduli eri versioonide jaoks.

Teavitusliidese mooduli stabiilse versiooni kättesaadavakstegemisel peaksid liikmesriigid selle **integreerima** oma riiklikku merenduse ühtsesse kontaktpunkti. Selleks peaksid komisjon ja liikmesriigid tegema **tehnilisi katseid**, et kontrollida teavitusliidese mooduli toimimist. Liikmesriigid katsetavad tööstusharu süsteemide ühendamist teavitusliidese mooduliga, tagamaks, et nad suudavad teavitusliidese mooduli kaudu täita aruandluskohustusi oma vastavas riiklikus merenduse ühtses kontaktpunktis.

Liikmesriigid teevad katseid ja integreerivad mooduli ka teiste asjaomaste ametiasutuste ja komisjoni süsteemidega, et vahetada asjakohast teavet. Komisjon pakub riiklikele koordinaatoritele teavitusliidese mooduli loomisel ja konfigureerimisel piisavat tuge ning viib iga liikmesriigiga läbi vajalikud vastavus- ja vastuvõtukatsed. Hinnanguliselt kulub teavitusliidese mooduli riiklikku merenduse ühtsesse kontaktpunkti tehniliseks integreerimiseks ja katsetamiseks (sh katsed deklarantidega) **18 kuud** alates 2024. aasta esimesest kvartalist.

Ühtsete kontaktpunktide keskkonna kasutajaregister ja juurdepääsu haldamise süsteem

Komisjon loob ja teeb kättesaadavaks ühise kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi. See hõlbustab teavitusliidese mooduliga ühendust loovate saatjate (deklarantide ja andmeteenuse osutajate) autentimist. Seoses nende deklarantide piiriülese autentimisega, kes soovivad oma graafiliste kasutajaliideste kaudu juurdepääsu oma riiklikule merenduse ühtsele kontaktpunktile, kaalub komisjon olemasoleva e-identimise, e-autentimise ja usaldusteenuste (eIDAS) raamistiku ([8]) kasutamist.

Kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi kirjeldused võetakse vastu koos teavitusliidese mooduli tehniliste kirjeldustega. Nendele kirjeldustele vastavad kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi teenused on kavas välja töötada ja saavad valmis koos teavitusliidese mooduli stabiilse versiooniga (2023). See võimaldab täielikku katsetsüklit ja täielikku integreerimist, võttes arvesse riikliku merenduse ühtse kontaktpunkti ning kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi teenuste vahelisi ühendusi ja vastasmõjusid.

Ühine suunamisteenus

Ühtsete kontaktpunktide keskkonna määruse artikli 13 lõike 2 kohased ühine suunamisteenuse kirjeldused on kavas vastu võtta 2024. aasta kolmandas kvartalis. Kirjelduste väljatöötamine koos eksperdirühmadega peaks algama 2023. aastal. Selle teenuse väljatöötamine algab eeldatavasti pärast ühtlustatud teavitusliidesmooduli väljatöötamist ja see peab saama valmis enne määruse kohaldamise kuupäeva. Kui kirjeldused on vastu võetud, määrab komisjon kindlaks ühise suunamisteenuse üldisesse aruandluskeskkonda integreerimise ajakava.

([8]) https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj

Andmebaasid

Ühtsete kontaktpunktide keskkonna laevaandmebaasi, ühise asukohaandmebaasi ja ühise ohtlike kaupade andmebaasi kirjeldused võeti vastu rakendusmäärusega (EL) 2023/204. Komisjon töötab tihedas koostöös EMSAga välja ühtsete kontaktpunktide keskkonna laevaandmebaasi, ühise asukohaandmebaasi ja ühise ohtlike kaupade andmebaasi. Nende andmebaaside tehniline rakendamine hõlmab võrdlusandmete kogumi ja süsteemiliideste juhendite väljatöötamist iga andmebaasi jaoks, millele järgneb tehniline arendamine ja integreerimine liikmesriikide süsteemidega. Eeldatavasti töötatakse need kolm andmebaasi välja ja valmistatakse liikmesriikide jaoks testimiseks ette 2024. aasta teisel poolel.

Mis puutub laeva sanitaarkontrolli andmebaasi, siis rakendamine kavandatakse hilisemas etapis pärast ühtsete kontaktpunktide keskkonna määruse artikli 17 lõike 3 kohaselt nõutavat kirjelduste kindlaksmääramist.

Üksikasjalik ajakava

Ühised komponendid ja teenused	Lähtetase								
	2023			2024				2025	
	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv
Teavitusliidese moodul									
Teavitusliidese moodul koos saatja valideerimisega									
Sõnumite rakendusjuhise sõnumid – formaalsused									
Sõnumite rakendusjuhise sõnumid – vastused									
Teavitusliidese moodul koos süntaksi valideerimisega ([9])									
Liikmesriikide süsteemidega integreerimine ja katsetamine integreerimine ja katsetamine ([10])									
Kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteem									
Kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi kasutusjuhendid									
Kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi S2Si valideerimisteenus									
Saatjate keskregister									
Üleminek ja teavitusliidese mooduli integreerimine liikmesriikide süsteemidega[7]									
Ühine suunamisteenus									
Kirjelduste väljatöötamine									
Väljatöötamine ja katsetamine (integreerimine teavitusliidese mooduliga)									
Ühtsete kontaktpunktide keskkonna laevaandmebaas									
Võrdlusandmete kogum ja süsteemiliideste juhend									
Keskandmebaasi väljatöötamine									
Integreerimine liikmesriikide süsteemidega									
Kasutuselevõtukatsed									
Ühine asukohaandmebaas									
Võrdlusandmete kogum ja süsteemiliideste juhend									
Keskandmebaasi väljatöötamine									

([9]) Teavitusliidese moodul on välja töötatud täielikus vastavuses teavitusliidese mooduli kirjeldusega.

([10]) Kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi keskteenused on kättesaadavad ainult liikmesriikide teavitusliidese mooduliga integreerimise vastuvõtukatsete ajal.

Ühised komponendid ja teenused	Lähtetase								
	2023			2024				2025	
	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv	III kv	IV kv	I kv	II kv
Integreerimine liikmesriikide süsteemidega									
Kasutuselevõtukatsed									
Ühine ohtlike kaupade andmebaas									
Võrdlusandmete kogum ja süsteemiliideste juhend									
Keskandmebaasi väljatöötamine									
Integreerimine liikmesriikide süsteemidega									
Kasutuselevõtukatsed									
Ühine laeva sanitaarkontrolli andmebaas ([11])									
Kirjelduste väljatöötamine									

6. ***Määruse kohaldamine***

Alates määruse kohaldamise kuupäevast esitatakse kogu teavituskohustuste täitmiseks vajalik teave, kasutades ja järgides ühtsete kontaktpunktide keskkonna andmestut. Iga liikmesriik tagab esimese 12 kuu jooksul (alates 15. augustist 2025) kasutajatoe riikliku merenduse ühtse kontaktpunkti kasutajatele ja riikliku merenduse ühtse kontaktpunkti veebipõhise tugiveebisaidi, mille ülesehitus on kindlaks määratud rakendusmääruse (EL) 2023/204 III lisas.

Kokku peaks riiklik rakendamine, sealhulgas katsetamine, kestma vähemalt 18 kuud. Teavitusliidese mooduli versioonide ning kasutajaregistri ja juurdepääsu haldamise süsteemi teenuste kavandatud kättesaadavakstegemisel hiljemalt 2023. aasta lõpus saavad liikmesriigid ja tööstusharu alustada oma osa rakendamisest ja asjakohasest katsetamisest. See üleminekuperiood, sealhulgas vastavuskatsed teiste ametiasutuste ja tööstusharuga, jätkub eeldatavasti 2024. aastal ja 2025. aastal enne keskteenuste toimima hakkamist.

Sellest hoolimata jätkab komisjon tihedas koostöös liikmesriikidega rakendamise seisu ja tehtud edusammude jälgimist. Kui see on asjakohane, hindab komisjon 2024. aasta alguses uuesti kava teostatavust ja esitab ettepanekud võimalike viivituste kõrvaldamiseks.

([11]) Edasised sammud otsustatakse hilisemas etapis.